

B. No. II, 101.
h. 20, 7.

(X1878278)

II R
2268

Fortunante Christo!
OBSERVATIONUM
HISTORICO-POLITICARUM,
PRÆCIPUE
De
COMITIBUS,
PROMULSIS,

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK

Quam
Concesso benevolè in Amplis. Fac.

Philos. Loco tuendo,
Publicæ eruditorum velitationi
exponet

PRÆSES
M. FRIDERICUS CALENUS,
HALA - SAXO,
&

RESPONDENS
ANTON GUNTHER FASSELLIUS,
Oldenburgo-Frisius.

VITEMB, A. D. IV. FEBR. A. cl^o 19° XXCIIIIX.
IN AUDITORIO MAJORI.

Typis MATTHEI HENCKELII, Acad. Typogr.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

GENEROSISSIMO DOMINO,

DN. GEORGIO A WERTHERN,
S. CAES. MAJ. ET IMP. ROM. CAMERAE
JANITORI HEREDITARIO, SERENISSIMI
ELECTORATUS HEREDIS PRINCIPIS COMITI
CUBICULARIO SPLENDIDISSIMO, DYNASTAE COMITATUS
BEICHLINGENSIS AC BARONATUS FRONDOR-
FINI, NEUENHELLINGENSIS ET PAU-
SCHANI,

DOMINO AC PATRONO SUO COLEND. ^{mo}

PROSPEROS RERUM ATQ; CONSILIORUM SUCCESSUS,
ET UBERRIMA OMNIS FELICITATIS INCREMENTA
DEVOTE PRECATUS,

COMMILITII QVONDAM JUCUNDISSIMI
MEMORIAM GRATE RECOLENS,

QVID QVID HUZUS EST PROMULSIDIS
RELIGIOSE CONSECRAT
PRAESES.

ΥΠΟΜΥΗΣΙΣ

Vod à Theocrito, Poëtâ Syracufano, *responsum olim est sciscitantibus: quid causæ esset, cur nihil scriberet? quia, inquit, ut volo, non possum; ut possum non volo: id fallor? an mihi pariter causari licebit, longè quidem infra decus Viri ac fastigium posito, qui captam nuper de Fœderibus Fidelium Scriptionem necdum absolvere dignè potui; neque verò jejunam nimis atque elumbem tradere volui? Qualis haud dubiè futura erat, si potiorum, quos nequicquam conquisi, librorum destituta presidio, profliganda fuisset. Itaque, quod Theocriti modestia in ingenio doctrinâq. suâ desideravit ad eximium scribendi decus, id inter utriusq. majorem oppidò inopiam, & librorum insuper, quibus maximè hodiè scripturi juvamus, curtam nimis supellectilem tantò justius conqverar! Benevolò igitur PATRONORUM non tantò consensu, quàm suafu factum est, ut quum velitationi publicæ prodenda esset materies, miscella quam vides, tantisper substituere, pridem enata mihi, quum Comitatus Beichlingensis Wertheriani Historiam satis memorabilem delineaturus, de Comitibus ac Comitibus in genere quædam prælibarem, brevi forsitan & lucem visura. Hujus interim quicquid est, ut serenâ fronte accipiat, nec secus ac par est, interpretetur, si quis fortè accipiat, legatve, enixè rogo atq. contendo,*

) (2

Fa.

Favente Christo!

TH. I.

Vem Comites olim gessere magistratum, uti varius fuit, ita minimè confundendus. Quod accidisse quibusdam videtur, in designando Pontii Pilati munere publico. Neque enim Præsidis Summi fuit illud, (qualis Vitellius, Vir Consularis tunc erat); sed Comitum Provincialis, s. Propræsidis, aut, ut ad Romani moris exemplum loquar, Cæsarei Procuratoris. Idem ex *Josepho, Tacito, Tertulliano, aliisque* docet *Cujac. l. 19. Obs. 13. Lactant. Lib. 4, Inst. C. 18. Eberlin. de O. J. c. 39. n. 6. Gotofr. ad l. 3. ff. de Offic. Procur.*

II.

Innumeros propemodùm in Comitatus divisa initio Germania feliciter viguit, quam sequiori tempore, ubi circumspecta minus Regum liberalitate coalescens velut in unum corpus multorum robur, sibi pariter & Imperio grave extitit ac formidandum. *Vid. Conring. Not. ad Lampad. p. 2. §. II. Ej. Pref. in Pol. Arist. p. 860. Lebm. Chron. Spir. l. 2. c. 16.*

III.

Ex institutis Sacri Palatii Lateranensis Comitibus vigentem Cæsarum in mediâ Româ auctoritatem rectè infert *Conringius de Fin. Imp. G. c. XXI. p. 554.* Idemque illis hinc jus asserit *B. Reines. Comm. Parerg. de Pal. Later. ejusque Comit. p. 24.* Ubi & de officio Comitum Palatii.

Qvo

Quò de doctè pariter ac copiosè *Cbiflet. Anast. Cbilder.*
c. 9. p. 138. & Spelm. Gloss. p. 142.

IV.

Qui Castellis atque arcibus absentium Imperatorum
præsidebant Comites, idem aliquando nominis indepti
leguntur: post deinde *Castellani, Castaldi, Vice-Domini*
atque *Burggravi* dicti. Qui titulus demum etiam iis hæ-
sit, qui non burgis seu arcibus, sed aliis fortè locis ac ditio-
nibus, præsertim Ecclesiæ Imperatorum donatione sub-
inde adjectis, eorundem autoritate, præessent. Sanè e-
nim per *Castella* etiam ap. antiquos non propugnacula
saltem aut munimenta parva, Ottonum & subsequ. tem-
poribus *burgwardia* dicta; sed *urbes* aliquando & *plura*
oppida cum vicinis agris significari, observavit *Robertus*
Sheringham de Anglor. Orig. c. 4. Vid etiam ap. *illustr. Ziegl.*
de Jur. Maj. L. 1. C. 28. §. 13. p. 432. locum ex R. Diacono,
in *Valentiniano: crebra per limitem habitacula constituta*
burgos vulgò vocant. Inde id muneris, uti reliqua hujus-
cemodi, in hereditariam paulatim dignitatem transiisse
constat. (*Vid. Besold. de Comit. c. 2. seqq. Dn. Ziegl. l. c. Cujac.*
ad l. 1. feud. tit. 1. Spelm. Gloss. Voce Comes. & c. Gylm. Sym-
pbor. l. III. Tot. 4. n. 42. 43. p. 96. seqq. Chron. Car. l. 5. p. 528.
Ed. Vitemb. in fol.) Qualis hodieque ampliori quidem ac
Principali honore conspicua, quatuor Burggravorum Im-
perii Majorum, præter alios minores, eminet. *V. Limn.*
J. P. t. 5. l. 4. c. 14. Laur. Peccenst. P. 1. Tb. Sax. c. 18. p. 266.

V.

Ita Comitum Imperii majorum Quatuorviratus
Ducali dignitate pridem censetur: non satis quidem de-
terminatæ hæctenus originis, sed ipsam fortè hinc vetusta-
tem suam arguentis. Usu sanè publico & auctoritate

diu jam ante Caroli IV. tempora firmatum assertumque
 id decus, vel *Petro de Andlo & Felici Malleolo*, proxumis isti
 ævo scriptoribus perquam gnavis atque idoneis merito
 creditur, quando nec *Rec. Imp.* superioris Seculi refragan-
 tur, nec alia *Diplomata pub.* Quale non-unum exhibet
Laur. Peccenst. d. l. & p. 272. Vide etiam adplaudentem il-
lustrem harum rerum ac felicissimum Scrutatorew, Sum-
mmum pariter Theologum Dn. D. P. J. SPENERUM, Op. He-
rald. P. Spec. L. 3. c. 30. §. 1. & 12. Ut adeò vix opus videa-
 tur, cum *B. Dn. Gædenio, Academia bujus Antecess.* quon-
 dam *Ordinario meritissimo*, ultimam ejus originem ad il-
 lum à *Carolo M. & anterioribus Imperatoribus* introdu-
 ctum ordinem *Majorum; Minorumve Comitum*, eruditè
 quidem, referre, aut ipsos *Cod. Ib. tit. de Comit. & Tri-*
bun. Scholar. & de Comit. rei milit. in causæ patrocinium
 allegare, (*V. Ej. conf. 1. de jurisdic. n. 7.*) Quippe cui
 consuetudo diuturna, felicissima ejusmodi institutorum,
jurisque præcipue, quod *Plinius* nobiscum egregiè con-
 sentiens (*l. 8. Ep. 14.*) vocat, *Senatorii parens* satis patro-
 cinatur, *Vide tamen sis quoque Defensorem egregium, celeberrimum*
Dn. Fritschium. Vol. 1. Var. Exerc. Jur. pub. n. 149
16, & in Supplem. Speid. Besold. voce Schwarzburg.

VI.

Non est, cur indignetur aut invidet *Italis Lansius*,
 quod *Comites* suos, nullâ ratione cum *Germanis* compa-
 randos amplioribus insigniant titulis. (*vid. ej. Or. contra Ital.*
p. 769.) quando genius lingvæ & dicendi mos non aliter
 fert, quam ut luxurient titulis, aut certè luxuriare vide-
 antur.

VII.

Eò autem luxuriæ Germaniam quoque procedere
 dicam,

dicam, an abripi? uti dolendum merito; ita minimè omnium probatur, qui passim jam inolevit mos, geminato *Domini* titulo in Literis compellendi etiam nobilitatis non adeò illustris viros, h. m. Hoch: Edelgebohrner Herr Herr. Certè enim vel imprudentià amanuensium irrepsisse id primùm videtur, qui exteriori Literarum inscriptioni, (ubi tolerabilior, nec tam abhorrens ab usu loqvendi scribendive ista geminatio) consentaneam interiorem compellationem redditori, quod in Epithetis honorariis sanum dignumqve erat, de ipso *DOMINI* titulo perperam acceperunt; vel divini Honoris quandam prodit κακομίσησιν.

VIII.

NOBILIS atqve etiam *DOMINI* titulum non Comitum saltem olim ac Principum, sed ipsorum Regum atqve Imperatorum proprium fuisse constat. *V. Lambec L. 2. rer. Hamb. n. 383. in not. It. Eyben. Tr. de Tit. Nobilis §. XI.* Rarò ac seqviori tempore ad primogenitos, imperiive proximos heredes porrectum, qui alioqvin cum fratribus *Domicelli* s. *Domini* juniores, vel Plautino verbo, *Heri minores* dicebantur. Græcorum fortè ad morem, quibus Filius Imperii heres Δεσπότης; junior autem cum addito, Δεσπότης νεώτερος quasi jüngerer Herr / seu quod idem, *Jüncker* adpellabatur. *Job. Jac. Draco de Patric. l. 3. c. 2. n. 4. Hæping. de J. sigill. c. 9. n. 22. seqq.* Inde *NOBILISSIMATUS* deniqve dignitas t. t. eximia Filiis Augustis, & qui in spem Imperii alebantur, Filiabus item singulariter impertita. *V. Zonaras in Copronymo, qui duos Filios Καίσαρας ἕτερον, τὸν δὲ Νικήταν ἕτερον ἰωβιλλίσσιμον.* *V. Buleng. de Imp. Rom. L. 2. c. 9. p. 108. Gifan. de Imp. Justiniano. p. 10. Dn. Becman. in Notit. Dign. ill. Diff. 2. c. 1. §. 3. & Diff. 10. c. 2. §. 4. quosq. is ibi citat, alios.* Fortè hinc *Adelingorum* vel

vel *Aethlingorum* ad Anglos, Germanosque similis trans-
iit Honos. De quo vid. *Spelm. Gloss. b. v. item Wapelin-*
gorum. Quò de Lehm. Chron. Spir. l. 2. c. 14. Rittersh. in Pro-
leg. Feud. p. 45. Besold. Pol. C. II. §. 7. n. 48. Et ad Germa-
nos Strenuorum Famulorum: quem seculo etiamdum XIV.
amplissimum Nobilium juniorum titulum fuisse testa-
tur G. Fabric. Ann. Urb. Misn. citat. Laur. Luden, In-
form. Prud. ad usum Exerc. 34. n. 39. Germanicè Knaben /
Knaben / vel cum addito: tüchtige Knaben / Speid. Spec.
Lit. F. n. 18. Juncker autem, eò tempore per Germaniam
illustrior erat titulus, quàm qui Nobilibus aut eorum fi-
liis tribueretur. Ac testatur Marcus Wagnerus in libel-
lo quem de ortu Nobilitatis Anno superioris seculi XXCI.
edidit Magdeb. Litt. H. 2. suò demum ac Patrum suorum
ævo inter Saxones exolevisse morem illum, hòc titulò
compellandi Comites atque Barones, quò deinceps alii
promiscuè nobiles ex adulantium civium ac mercato-
rum præposterâ civilitate novissimè gaudere caperint.
Idem ex Rein. Reineccii Libello cognomine n. 36. & Chroni-
ci Coloniensis supplemento de Anno 1511. confirmat Laur.
Luden. l. c. Adde Münsteri Cosmograph. l. 3. c. 20. Knichen
Encyclopæd. c. 1. n. 102. p. 100. Feltm. de Titt. Hon. c. 39. §. 1.
Memorable est, quod solertissimus rerum Germanica-
rum indagator Spangenbergius Chron. Henneb. l. 5. c. 3. fol.
200. refert, documentum, ubi Regis Daniæ Filius vocatur
Juncker Otto von Dennemarc. Pari honoris titulo & a-
lios Regum Principumque filios, primogenitos quoque
tum temporis maestos invenias ap. Höping. l. c. Job. Jac.
Drac. l. c. Spangemb. Chron. Sax. c. 13. Hamelm. Chron. Ob-
denb. p. 159. & 181. Stumpfb. Chron. Helvet. Anno 1546. Le-
bem. Chr. Spir. l. 2. c. 16. Olai Hist. Svec. p. 60. 120. 131. In Hol-
landia hodieque subscriptionem nobilium: Juncker ende
Hove-

Hovelinck, frequentissimam perhibet *Feltmannus* (*de ju-*
ram, perlorr. c. 21. & de Titt. Hon. c. 31.) ubi posteriorem
 vocem ab *HOBAS. HUBA*, agri jugero, cum doctissimo
Vossio, (*de vit. Serm. Lat. l. 2. c. 9. voce boba*) derivat. Se-
 cus ac *Gotofr. Wendelinus* (*Gloss. Salic. v. curtis p. 148.*) no-
 bis, inqviens, à nostro *Hof* / vel *Hove* dicuntur *Hovelin-*
ghen / sicut à *curtis*, (*rectius ab italica voce, la corte*)
Cortegiani apud *Italos*, *courtisans* apud *Gallos*: Porro ibi-
 dem nec ita longo abhinc tempore usitatam Nobilium
 compellationem juxtim ac subscriptionem: *Kidders* vel
Kitters / contradistinctam alteri, de quâ suprâ, *Knappen*
 vel *Knaben* / ut illâ *Eqvites Toparchæ*; hâc *armigeri no-*
biles signarentur, ante *Feltmannum* observavit *Reineccius*
l. c. Hofce etiam *Caroli M.* tempore *Gute Mannes* di-
 ctos, à *Manno*, Secundo *Germanorum Rege* fortissi-
 mo, *Tuisconis*, si *Tacito* fides, filio, præter alios notavit
Hamelmann. Chron. Oldenb. in Proæm. Idem cum solennit
Celevsmate, ipsis identidem ingeri & adclamari solito;
Gut mann / Gut mann / hab gut acht / auff dein Wacht! &c.
 ex variis *Chronicis*, *Jeverensi*, *Rinsbekii* aliisque *Frisiciis*
 refert *Wagnerus l. c. lit. H.* Denique per id tempus atque
 etiam recentius *Nobiles*, illustresque viros *Diethes* pas-
 sim vocatos reperias. (*V. Laur. Luden. l. c.*) Inde nostrum
Dietherich compositum, uti facilis conjectura est; ita de
 ipsius vocolæ istius ortu vero ac significato, difficilis. E
Celticâ Lingvâ manasse conjecerim, quâ *STRENUUM*,
FORTEMQUE significare eam, indicio erunt, quæ apud
Marc. Velferum, virum, judice *Lipso*, magnum, & vel ma-
 ximis comparandum leguntur. *Rer. Bojic. l. 2. p. 89. &*
l. 3. p. 147.

IX.

Quæ de titulo *Knaben* adduximus, minùs mirabi-
 tur qui meminerit, etiam Latinum *PUERI* & Germani-
 cum

B

cum

eum *Bube* (fortassis ex Lat. *Puber*) valde honorificum olim, nec Nobilium saltem, Comitumve ac Ducum, sed Regum quoque Cognomen fuisse. Celebre in cumprimis est in *OTTONE PUERO*, *WILHELMO PUERO*, qui in *Cranzii Saxon.* sic dicitur. Ducibus Brunsvicens, ac Lüneb, præsertim *HENRICO JULIO*, qui neccum trimulus *NOBILIS PUER* dictus. *Dn. Eyben. l. c. §. 54. p. 74.* *HENRICO BRABANTINO PUERO* seu *INFANTE HASSIÆ*, vulgò *das Kind zu Hessen* &c. Nec alia ferè ratio cognominum *INFANTIS*, *INFANTE*, *INFANSONIS* &c in Hispania, Lusitania, Castilia & vicinis non Regnis tantum sed & aliis illustribus Familiis usitatorum. *V. Marian. lib. 10. Rer. Hispan. c. 4. Maleot. de Nobil. c. 14. Besold. thes. pract. lit. 1. n. 42. § 55. ibiq. Addit.* Unde *INFANTASICUM* dictum apanagium seu patrimonium minoribus Regum filiis assignatum. *Marian. l. 9. c. 7.* Sanè, si ad Romanam respicimus antiquitatem, illustrissimorum Summatum Filios jam ultra XV. annos natos *PUERORUM* nomine venisse deprehendimus. Ipse *AUGUSTUS CÆSAR*, interfecto Julio, cum admoveretur Reip. XIX. annos habebat, & tamen *PUER* adpellatur, non modò *Virgilio in Culice v. 3. § 36. Sancte Puer* &c. sed & *Ciceroni Lib. X. ad Famil. Epist. XXVIII. § Lib. XI. Ep. VII.* Ac notat *Servius* ad illud *Eclogæ primæ: Hic illum vidi Juvenem* &c. decrevisse deinceps Senatam, ne quis eum *puerum* diceret; ne majestatis tanti imperii minueretur. Alium paulò ejusdem vocis usum seqviori tempore receptum, sed qui ad dicti nominis *der Knaben* usum propiùs accedit, observavit *Spelm, l. c. hac voce.* nempe cum pro *VASALLIS*, tum pro *MILITIBUS NOBILISSIMIS* ac maxumè *STRENUIS*, Prior est in *Hincmari Epist. 3. c. 28. Tertium ordinem Familie Palatine PUERIS designat* & *vasallo.* Alter in *Greg. Turonen-*
sis

sis lib. 2. Cap. II. de Vandalis & Alamannis. ubi horum
 Rex: procedant duo, inquit, de nostris in campum, & ipsi
 inter se confligant. Tunc ille cujus PUER vicerit, regio-
 nem sine certamine obtinebit. Et mox: Confligentibus verò
 PUERIS, pars Vandalorum victa succubuit, interfectòqve
 PUERO, placitum egrediendi Transimundus sponso. Usqve
 adeò scil. verba valent sicut nummi! Quod & è se-
 quentibus patebit.

X.

A Comitibus Vett. certos singulis mallis seu judiciis
 ac septem plerumqve Scabinos seu minores iudices fuisse
 constitutos, magnæ itidem auctoritatis, passim constat, ac
 eruditè cum primis explicatur à *B. Frid. Brummero in Dis-*
sert. de Scabinis. Ceterum quando hi idcirco in *LL. Lon-*
gobard. lib. 2. tit. 40. ac veteri Glossa vocantur AUDITO-
 RES COMITUM, eaqve lectio probata ac retenta est *Lin-*
denbrogio in Glossario, Codici antiquarum LL. subnexo.
verb. Scabini,, displicet utrùmqve *Spelmanno, Gloss. p. 501.*
 ac suspectum videtur mendæ, facili negotio corrigendæ, si
 ADJUTORES legantur pro AUDITORIBUS. Quam
 lectionem amplexus quoqve deprehenditur *Jac. Andr.*
Crusius in Not. Hist. ad Diploma Caroli M. ad Trutm. Westv.
Com. p. 49. aliiqve. Mirari verò liceat, *Spelmanno* cum-
 primis tam curato rerum vocumqve antiquarum scruta-
 tori non in mentem venisse crebri usus, quem pro JUDICE
 olim habuit vox AUDITORIS. Equidem in Romanis
 Legibus quoties ea ferè reperitur, dubio non caret, an per
 adfessorem in iudicio, an per discipulum sit interpretan-
 da. Certè in tribus illis locis, ubi priori ratione per ju-
 dicem, Præfectum urbi, Præsidemve & qui cognoscat quo-
 cunqve modò ac iudicet, *Auditorem* exposuit *C. du Fre-*
ne (Gloss. b. v. p. 383.) nimirum in *l. 6. ff. de Dote præleg. 1.*

2. ff. de instrum. § l. 3. C. ubi Senat. dissentientem prorsus
habet *Gotthofredum*; ac posteriori sensu ea singula expli-
cantem. Ipsa autem *audiendi*, *audientia* atque *auditorii*
vox, in forensi significatu mirum, quam frequenter in LL.
istis occurrat. Atque extat integer Titulus Cod. de E-
piscopali *Audientia*, quem *Gotthofredus* iudicium episco-
porum interpretatur: qui & *causam audire* l. 1. C. de Lit.
Contest. & l. 6. §. 3. C. de appell. § l. 26. eod. cognoscere ac
iudicare dixit. *Auditorium* quoque *Brissonius* (*de verb. si-
gnif. lib. 1. p. 65.*) definit locum, in quo causæ aguntur, ex
l. 1. ff. an per al. caus. app. l. 1. in fine ff. ne de stat. def. l. 4.
de liber. Cau. Et ex eodem *Calvinus* in Lex. b. voce. ubi &
Auditorium Principis, ex l. 29. §. 1. & seq. ff. de minor. § l.
22. ff. ad Trebell. *Auditorium Præfecti Prætorio*, ex l. 40.
ff. si cert. pet. *Auditorium Magistratum* itemque Appel-
lationum, ex variis juris textibus *iudicii locus* exponitur.
Vid. etiam de Auditor. Rom. Buleng. de Imp. R. L. 3. c. 9. Et
quando *Bartolus* ad l. 1. C. de appell. scripsit: AUDITORES
*Principis & summi Pontificis dicuntur habere jurisdictio-
nem ordinariam*, non citra auctoritatem juris etiam civilis
eò sensu vocem *auditorum* adhibuisse verisimile est. *Vid.
Brederodii Loc. Comm. in Bartol. b. voce.* Ex jure quidem
Pontificio tot congescit loca *Calvinus* l. c. in quibus eadem
vox non alium quam assessoris ac iudicis sensum admittit,
quæ transcribere nec vacat, nec attinet. Quemadmo-
dum neque illa, quæ ex variarum gentium institutis atque
historiis collegit *Dn. Fresne* l. c. Noti sunt hodieque AUDI-
TORES ROTÆ ROM. & in Gallia ac Germania quoque
nostra *rerum criminalium Iudices militares*, die General-
und Regiments-Auditeurs. Ut adeò nihil causæ esse videa-
tur, cur expuncto *Auditoris* verbo, *Adjutoris* dicto loco
reponendum quidam cum *Dn. Spelm.* velint. Præsertim,
quum

quum posterior vox huic negotio minus conveniat. Quod
deprehendet facile, qui præter loca juris civ. à *Briffonio l. c.*
suggesta, *Jacobum Gothofr.* legerit *ad l. 10. C. Theod. de*
cobortal. &c. tom. 2. p. 452.

XI.

Sed ad SCABINI vocem ut revertamur, occasione
hâc, ipsâque originis obscuritate invitamur. Quæ uti in
diversa egit diversos, ita vix comprehendere licet ani-
mo, cur eorum sententia potissimum risu & explosione
digna visa fuerit *Keckermanno, Gryphandro, Crusio, aliisq;*
qui fortè *Glossatorem Weichbild. art. 10. n. 15.* secuti, à sca-
bellis sive scamnis, in quibus pronunciare solent, ut ait
Cbil. König. in Proc. tit. de Assess. p. 237. dictos putarunt *Scabi-*
binos. Quod quidem haud paulò minus ineptum videri
debebat, ac si Assessores, *Bensthere / a sedendo dedu-*
camus. Sanè uti Germanica, *Bancf, Stuhl* Locum ju-
dicii & tribunal significant, v. g. *Berichts = Bancf / Schöpa-*
pen = Stuhl / antiqvè Ding = Stuhl unde Die Bancf he-
gen &c. & in Comitibus Imp. Die Graffen = Bancf / Gräde-
te = Bancf &c. ita & Latinum scamnum & scabellum ab
eodem significatu non abludit. *V. Limn. 5. Jur. P. c. 7. n.*
130. Vindic. Anhalt. p. 113. ibi: CURIA seu TRIBUNAL infra
molendinum ante oppidum Ascaniæ, dictum SCAMNUM
publ. judicii. V. Wintber. de Assess. P. 1. c. 3. n. 15. Besold. Tbes.
Pract. Lit. B. n. 20. Corvin. F. Lat. verb. Scabellum. Potius
lusisse, risumque concitasse videtur *Matth. Stephani l. 2.*
de jurisd. part. 2. c. 4. n. 5. qui *από τῆς scatere* scabinos deri-
vat, quòd scateant juris scientiâ. Eorum verò probabilis
conjectura est, qui cum *Spelmanno, Frebero Vossio, Job.*
Is. Pontano, Besoldo, Gryphandro, Loccenio aliisque a
veteri Saxonum voce *Schepen* i. e. uti ex *Otfrido* pro-
bant, *distribuere, ordinare, decernere, accersunt, quæ ea-*

dem cum nostro Schaffen. Unde hodieque Schafner /
 quò Varisci ac Franci, Schaffer / quò Moravi ac Austria-
 ci, & Schaffers / quò Bohemi Præfectum, Procuratorem,
 Ephorum & similis officii viros adpellitant. Inde & for-
 tè Gallicum *Eschevin*, secus ac *Gvicciard*, in *Descr. Belg.*
 putat, qui Lat. Scabinus è Gallico hoc fonte deductum
 voluit. Atque has Germanicas voces rectius quàm ipsam
 Latinam ex Hebr. *שפוט Schaphat, iudicavit* derivasset for-
 tè summus *Cujacius 1. F. 1.* & qui eum sequuntur, *Choppi-*
nus de Doman. Gall. l. 3. n. 20. tit. 4. Kirchn. de Rep. Disp. 11.
Grotius de Antiq. Reip. Bat. c. 5. &c. Inde etiam honorifi-
 cum olim Nobilium & vel illustrium Virorum titulum
Schufft / i. e. iudex, (*Nold. de Nobil. c. 1. n. 29.*) sed perversis
 deinceps quorundam moribus, famâque hinc sequiori
 in ignominiam paulatim tractum, descendere creditur.
 Aliam verò originationem ex nostro idiomate liceret
 accersere cum *M. Wagnero*, qui (*im Ubr = Alten Stamm*
der von Meyen = Dorf Litt. c.) vocem *Schafft* inter ve-
 teris Germaniæ vernaculas numerat quæ *juris* significa-
 tionem habuerit, ac superiori etiamdum Seculo ap. Lon-
 gobardos aliosque in confinio populos *jus gentium* expres-
 serit. Verùm ad *Comites* nostros redeundum, honorem
 eorum atque auctoritatem breviter visuris.

XII.

Cur Angli *Comites* suâ lingvâ EARLES salutent, va-
 rii varias iterum comminiscuntur rationes atque origines.
 Nobis probatur Dn. *Becmanni*, hujus Lingvæ callentissimi,
 quam à nostro *Chrich* proficisci ait, (*in Parall. Polit. Diss.*
XVI. §. 16. p. 121.) Non tam quatenus significat *honestum*,
 quàm *honoratum*, seu honore cultuque præ ceteris dignum.
Sürnehm / Chrsant. Quo sensu & vocem *Chrich* in Sacris sub-
 inde accipi, perhibet. Ut in Historia rebellionis *Coræ*, ubi
 Socii rebellionis fuisse dicuntur CCL. Viri, *Raths = Herrn*
 und

und Ehrliche Leute / non utiq; honesti jam quidem, propter rebellio-
nem, sed honorati. Sic in monito Christi de supremo loco non
adpetendo *Luc. XIV. 8.* dicitur: μήποτε ἐντιμότερός σε ἢ κεκλημένός.
Vulg. & Erasmus: ne fortè honoratior te vocatus. *Luth:* Ehrlicher
In honestate enim propriè non dantur gradus. Confirmat au-
tem hanc vocis *Earles* etymologiam cum solennis hodieq; in An-
glia Comitum ac Baronum titulus: *the right honourable Earle;* (teste
Thom. Schmitt. de Rep. Angl.) tum similium titulorum, ut: *honorabi-*
lis, discreti, spectabilis &c. *Ehrsam / Ehrbar / bescheiden /* etiam Prin-
cipibus viris diu olim per Germaniam ac magnam Europæ partem
impertitorum frequentissimus usus. Primum quidem Ecclesiasti-
cus, sed deinde invidiâ ordinis ad Seculares pariter tractus. (*V. Not. &*
Add. ad Eyben. Tr. de Nob. p. 77. seqq. Feltm. de Tit. Hon. c. 11. &c.) Ne-
que est fortè, cur de illorum seculorum simplicitate conqveratur
Dn. Eyben. d. l. §. 48. quâ magni & potentissimi Principes tam exili-
bus se ipsos appellârint titulis; quandoquidem hi solo usu ac tem-
porum genio, non sonò æstimantur.

XIII.

Ceterum quantum Comitum Prætorum honos, quanta undi-
quaque dignitas fuerit & existimatio, dici hic non potest, atque vel
ex Literis & Rescriptis Imperatorum ad eosdem, inter LL. Roma-
nas, præcipuè Novellas passim obviis, quibus non FRATRES solum,
sed pro ratione officii atque ætatis PARENTES quoque AMAN-
TISSIMI JUCUNDISSIMIQ; salutantur, abunde patet. Qualia
studiosissimè à *Brissonio* collecta videsis *Lib. 3. de Form. p. m. 316.*
Ubi & titulos in abstracto Comitibus impertitos, uti INLU-
STRIS, it. PRÆCELSA MAGNIFICENTIA, AMPLITUDO T.
it. SUBLIMIS MAGNITUDO &c. non sine gustu haurias. Ad-
de *Cassiod. de Form. Rect. Prov. & de Form. Comit. Archiatr.*
Plura verò de *Titt. Vett. ac recent. qui pernosse cupit, Glossaria*
consulat *Webneri, Besoldi, Speideli, Lindenbrogii, Kiliiani, Vosii,*
Spelmanni, Du. Fresne &c. Interpretes item *Feudorum,* & qui de Pri-
vilegiis Nobilitum ac Doctorum deque ipsa Nobilitate scripserunt,
Crusium de Præminentia, Chassaneum ad Consuetud. Burgund. nec
non

2268
non in *Catalog. Glor. M. Feltem. de Juram. perhorr. p. 21.* & integrum
ejus *Tr. de Fitt. Hon.* Nobis alia hinc paucis delibanda restant.

XIV. Comitum ac Marchionum æmulas hodiè dignitates dum
tradit *Paschalius (de Cor. L. IX. c. 23. p. 643.)* de nostris minimè e-
rit intelligendus.

XV. Comites ac Barones immediate Imp. subjecti etsi eandem
in Comitibus classem occupant, sibiq; invicem æquiparantur à non-
nullis; superiori tamen illi dignitatis gradu habentur.

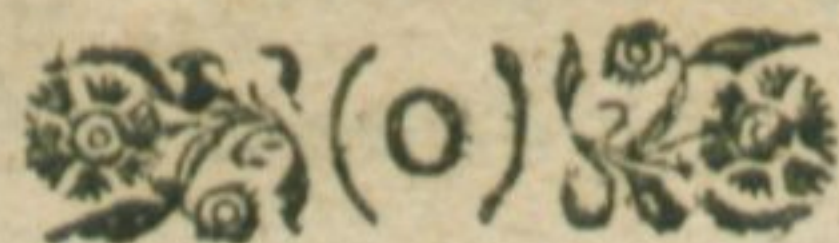
XVI. Quin, quos sola hodie Gallia & Anglia habet, *Vice-Comites,*
dignitate supra Barones ac proximè Comites collocantur, *V. Henr.
Spelm. Gloss. b. voce. Becm. Parall. Pol. Diff. XVI. §. 16. p. 122.* Cum iis
in Germania *Dominos* speciatim & velut καὶ ἐξοχήν ac antiquo ri-
tu sic dictos quodammodo componere licuerit. *Feltem. d. l. c. 39.*

XVII. Comitem, si Status Imperii sit, juraque superioritatis, quæ vocant,
habeat, tantùm in Comitatu suo posse, quantum Imperator in Imperio, rectè
quidem dicitur à multis, non æquè tamen rectè ab omnibus explicatur.

XVIII. Nemo autem Comitum vel Principum Germaniæ eam in subdi-
tos potestatem habet, quam Domini olim in servos. Ceu perperam omni-
no tradit *Mynsing. ad §. 1. Inst. de his qui sui vel al jür. Confusò malè Do-
minii jure cum jurisdictione: notatus ideò Bachovio ad d. §. 1. alisq;.* Ne-
que enim vel alienare Princeps invidios subditos potest, quia æquè interest
subditorum, non mutare Dominum; ac Domini, non mutare subditos. *Gryph.
de Inf. c. 24. p. 361. n. 35.*

XIX. Jus Imperatorium per Comites Palatinos creandi Poëtas dum ma-
jora inter Regalia referre malunt *Bocerus (de Regal. c. 2. n. 246.) & Brandmül-
lerus (manud. ad Jus Canon. & Civ. p. 312.)* favori non tantùm artis nobi-
lissimæ atque olim sanctæ; sed & dignitati Auctoris dedisse videntur. Se-
cus ac alii plerique omnes Politici, qui neque in subjecto (quod fundamen-
tum istius distinctionis regalium ponunt, (ut *Sixtin. de Reg. l. 1. c. 2. n. 2. §. 45.)*
neque in objecto (quod aliis ac solidius ferè fundamentum est) eam agnosce-
scere prærogativam velle videntur. *V. Magnif. Dn. Ziegler. d. l. L. 1. c. 25,
§. 1. seqq.*

XX. Potestatem indicendi Comitibus Juribus Majestatis accensere nulli
dubitamus. Dubitante licet *Arumæo de Com. c. 3. n. 1. p. 68. V. Laud,
Dn. D. Ziegl. l. c. Cap. 31. §. 10. 16,*

fuit illud,
Comitis
moris exe
ex Josepha
Obs. 13. La
6. Gotofr.

Innu
Germani
circumsp
lut in un
perio gra
Lampad.
Chron. Sp

Ex i
gentem
fert o
illis hinc
ejusque C

ere magi-
nimè con-
quibusdam
Pilati mune-
idis Summi
ac erat); sed
ad Romani
ris. Idem
Cujac. l. 19.
O. J. c. 30. n.

divisa initio
tempore, ubi
palescens ve-
riter & Im-
ring. Nov. ad
. 860. Lebm.

Comitibus vi-
tem rectè in-
. 554. Idemq;
de Pal. Later.
itum Palatii.
Qvo

